

Izšla razen nedelj in
praznikov vsak dan
opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciškaška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
bodi. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna peti-
vstica 75 vin., pogojen
prostor 1'25 v; razglaš in
poslano vrtica po 1'50 v;
večkratne objave po do-
govoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno - demokratične stranke.

Posamezna števil. stana
— 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto 72 K, za pol
leta 36 K, za četrt leta
18 K, za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklamske je za
list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Franciškaška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Protić, Korošec in ... D'Annunzio.

D'Annunzio je zasedel Reko ...
Pust sredi meseca septembra.
Smeje se ob tem podjetju pre-
težen del sveta, smejali bi se tudi mi,
če ne bi naša meščanska stranke bile
še bolj šarlatanske in kričave nego
D'Annunzio in njegovi grenadirji.
Kajti dejstvo je, da je naša buržu-
azija zagazila s svojo brezciljno poli-
tiko tako daleč, da ne bi bila več v
stanu organizirati niti tako komič-
nega podjetja, kakor je D'Annun-
zova ... zmaga na Reki. In kako
tudi. Odkar smo se »osamosvojili«
je naša vsa naša politika v znamenju
te same glavne potrebe: da morata
Protić in Korošec ostati veke vekom
na krmilu tročraste vlade. Če tudi
mora zato vse rakom zvižgat, nič ne
de, Jugoslavija — pardon! ... SHS
je zato tukaj, da jo midva v imenu
klerikalno-radikalne zveze čimprej
ugodnivo v balkansko-klerikalnem
srednjem veku. Motila ju nista pri
tem dejstva, da je Protić obremenjen
svojih slavnih znanih starih grehov,
in da je Korošec zadnja stran Šuster-
šičevega avstrijskinstva, ki bi raje
zopet glasoval še druga štiri leta za
vojne kredite stari Avstriji, kakor da
bi nastopil proti ljubim hrvaškim av-
stro-ogrskim židovskim verižnikom.
Prvi se ni zavedel, da je balkanska
mentaliteta, ki ne more razumeti po-

slanstvo in potrebe združene Jugo-
slavije, še manj pa se je pustil drugi
prepričati, da je le povprečni štajer-
ski klerikalni agitator in nič drugega.
Hotela sta pač nekaj. In s takimi
ljudmi na čelu smo nesrečno prebro-
dili do ... reške D'Annunzijske oku-
pacije in do manjšinskih in drugih
pogojev antante.
In še nismo zadovoljni!
Kaj nas briga Reka, kaj nas bri-
gajo zasedeni kraji (slovenski kleri-
kalci itak sistematično bojkotirajo
vsako delo na tem polju — kaj njim
mari za pol milijona Slovencev, kle-
rikalna premoč, klerikalni srednji
vek, to predvsem!) — glavno je —
stranka, glavno je — radikalno sa-
mopašnost v Srbiji, klerikalna nad-
vlada v Sloveniji, zlasti ta mora
ostati, makar s pomočjo nepozabnih
Habsburgovcev ...
Da mora ob takih vidikih in na-
gibih naših veleslavnih državnikov
končati vse z ... D'Annunzijem
podjetjem, je pač naravno.
Na zunaj poraz za porazom, na
znotraj Protić in Korošec in vsa sle-
pa, nezmožna, nasilna in korumpi-
rana jugoslovanska buržuazija. In —
naravno — ob vsem tem trajna mini-
strska kriza v Belgradu!
Prav lepo!
In bič ni še zavijtel!

govjih. Maltzahn zahteva n. pr., da
mora biti vodstvo in nadzorstvo vse-
ga dela podrejeno edino-le iz delav-
stva izbranemu odboru, kateremu
naj bi bil pritegnjen tudi kak arhi-
tekt in inženir. Temu odboru naj bi
bila poverjena ureditev vseh delav-
skih vprašanj, zlasti ono glede plač.
Socijalistična stranka skrajne levice
pa zahteva tudi političnih in social-
nih pravic, ki naj bi med drugim de-
lavstvu omogočile prosto gibanje po
vsem Francoskem.

Kakor poročila sedaj berlinski list
»Neue Zeit« iz zanesljivega vira, je
baje francoska vlada pristala na to,
da se delavsko vprašanje ob priliki
obnovitvenih del v opustošenih kra-
jih uredi s sodelovanjem nemških in
francoskih sindikatov, ki so že za-
htevali osemurni delavnik.

Kar se tiče avstrijskega delav-
stva na obnovitvenem delu, pa po
vesteh, ki jih je prejel »Berliner Ta-
geblatt« z Dunaja, najuglednejši za-
upniki delavskih organizacij svarijo
delavstvo, naj se nikar ne uda za
pretranim nadam glede dela v Fran-
ciji. Na zborovanju zaupnikov stav-
binske stroke so ti prevzeli nalogo,
da bodo z vsemi sredstvi izkušali
odvrniti delavce od namena, da se
udinajo v Francijo.

Nemško vojskovanje.

(Iz »Arb. Wille«)

Bitka ob Somi, katere plameni so
uničevali moštvo Nemčije v novem-
bru 1916. v dežju, blatu in temi, je
pustila za seboj globoko rano, ki se
ni več zacelila. Radi tega se je vo-
dstvo armade odločilo izvesti drzno
operacijo in je začelo pri St. Quenti-
nu zidati nove postojanke, ki bi jih
nemška armada zasedla. To je bila
slovita »Siegfried-črta«, tako imeno-
vana v nadi, da bodo v njej dočakali
»Siegfried« — mir zmage. Umik v
ta novi sistem postojank se je izvršil
marca 1917. Ta pa se ni izvršil kar
gladko, pred umikom se je odigrala
strašna zalogra. V mesecih od janu-
arja do marca 1917 je nemško ar-
madno vodstvo izvršilo največji zlo-
čin, ki ga je kdaj človeštvo dožive-
lo, s tem, da je dalo vse ozemlje med
staro bojno črto in med novo brez
potrebe in sile spremeniti se je puščavo.
Okraj, ki je prišel v poštev, gosto
naseljena pokrajina, se razteza v se-
vernojužni smeri približno od Arrasa
do La Fere in teče od zapada proti
vzhodu od Rode do St. Quentin. V
zadnji številki berlinske »Weltbüh-
ne« podaja Fructidor groznilo raz-
diranja. Zapalili so ogenj v zgodnjih
jutranjih urah, da bi čez dan opravil
svoje delo in da bi ponoči ne izdal
sovražniku, kaj se je zgodilo. Ves
dan in pod večer je povsod plamenel
turobni rdeči žar pogorišč in stra-
hotni stebri črne dima so se valili
čez pokrajino. Iz vseh smeri se je
čulo pokanje razstreljevanja, čulo se
je strašno hreščanje vdirajočih se
poslopj. Pohištvo je, kar ga ni ogenj
uničil, potovalo v tovarnih vlakih
proti vzhodu. Najstrašnejša pa je v
tem peklu bila usoda prebivalstva.
Ko so prebivalstvo odvedli in ko je
bil umik čet v glavno dovršen, so
posebne komande ceste razrušile,
kolodvore zažgale, ture raztrgale,
križpotja in mostove razstrelile in
tako se je zopet enkrat z grozo ure-
snil stari pregovor, da ni kamen
ostal na kamnu. V tej množici suro-
vosti je bil dosežen višek s tem, da
so razstrelili stari historični grad
Concy le Château in romantično ci-
tadelo v Hamu (kjer je Napoleon III.
preživel 3 leta pregnanstva), ko so
se obenem vsled razstrelnega pri-
ska rabljenega dinamita podrle cele
vrste hiš. Ko je bilo vse to dokonča-
no, je prijazne Pikardije nastala
puščava, v kateri je vladala tišina
smrti.

Vprašani, zakaj je vse to moralo
biti, bi genijalni gospodje, ki so za ta
sramotna dejanja odgovorni, ne ve-
deli odgovora. V domovini so se pa
takrat drzno lagali, da sovražnik čez
opustošeno ozemlje ne bo mogel

prodirati. Pa so bili Francozje in
Angleži tako hitro tu, da so se ušli
posamične varnostne čete, katerim
so brez izjeme okrog vratu privezali
lanene kravate.

Ko je nato spomladi 1918. prišla
»velika« ofenziva in pri Amiens-u
obtičala, je kletev — kakor piše
Fructidor — padla proti nam, kajti
sedaj smo mi imeli puščavo za hrbi-
tom, in ob dovažanju čet so nastale
razmere, da se človeku še danes ob

spominu zaježijo lasje ... In vse to
nas bo danes stalo milijarde. Jasno
je pa tudi, da — neglede na podmor-
sko vojno (UBoot-) — nam nič ni ta-
ko zelo prineslo naziv barbari, ka-
kor to pustošenje cele lepe pokraj-
ne. Strašno sovraštvo Francozov, ki
ga nemški spisar prav z lahkoto na-
ziva »nepravilnega« in »nevičeske-
ga«, to sovraštvo pa ni razumljivo
za nikogar, kdor je moral tedaj sam
biti priča.

Brzobjavne vesti.

(Naša izvirna poročila.)
O VLADNI KRIZI.

Belgrad, 15. Politične skupine v
parlamentu so zopet hudo zaposlene.
Vrši se seja za sejo. Prave slike o
grupacijah strank spričo nove vlade
ni še mogoče dobiti. Vesti iz Pariza
so pa vsako uro slabše. Nele antanta,
tudi jugoslovanska delegacija dela
menda na vso moč v našo škodo. Si-
tuacija je naravnost obupna. Naša
stvar v Parizu stoji slabo, zelo slabo.
In kljub temu, kljub vestem o dogo-
dkih na Reki, nimajo buržuazni poli-
tiki v narodnem predstavništvu, zla-
sti pa ključno propadli klerikalni pe-
telin Korošec drugih skrbi, kakor da
se pulijo slejkoprej za ministrske se-
deže, za nadvlado svoje stranke. Ka-
ka sramota, kako zavestno in siste-
matično sabotiranje javnih intere-
sov! Eno je gotovo: Vsled slabega
zunanjega položaja bodo pač prisli-
ljeni sestaviti čimprej novo vlado.
Križa se bo morala rešiti v par dneh
že radi pariških dogodkov. To je edi-
no kar se more z gotovostjo prero-
kovati.

NEMŠKI ČASOPISI ZA
JUGOSLAVIJO.

Belgrad, 15. Časopisom iz Nem-
čije dvolen uvoz oz. vstop v Jugo-
slavijo. Naredba v tem zmislu izide
te dni. Istotako izide kmalu naredba
o uvozu nemškega časopisa iz Av-
strije v našo državo.

MADŽARSKA — REPUBLIKA
ALI MONARHIJA?

Madžarski naučni minister Karl
Huszar je izjavil uredniku dunajskega
»Neues Wiener Tagblatt«, da na-
merava socijalistična stranka vpra-
šanje končnovalne oblike mad-
žarske države popolnoma izločiti iz
svojega volilnega boja kakor tudi iz
svojega strankarskega programa. —
Po dovršenih volitvah v narodno
skupščino in po ustalitvi razmer s
krepko vlado, bo glede državne ob-
like Madžarske najbrže odločevalo
ljudsko glasovanje. Brezdvomno so
vse stranke naklonjene tej rešitvi, v
kateri se bo zrcalila volja naroda. In
ako bi glasovanje morda izpadlo vz-
postaviti monarhijo v prilog, bi se
končno tudi socijalisti uklonili. Tako
naučni minister Huszar ...

BOLJŠEVIKI IN MIR.

Kakor se poročila iz Helsingfors.
izraža petrograjsko časopisje svoje
odkrito zadovoljstvo nad padcem
Pskova in meni, da ententa lahko
brezličnim potem uvede mirovna
pogajanja z rusko sovjetsko republi-
ko. — Petrograjski delavski in voja-
ški svet je sklenil resolucijo, v kate-
ri zatrjuje svoje prepričanje, da ljud-
ski komisarjat ne bo odklonil mi-
rovnih pogajanj s finsko vlado. —
Petrograjska »Izvestja« pišejo, da je
sovjetska vlada ponudila estonski
vladi mir. — Berlinska »Deutsche
Allgemeine Zeitung« javlja iz Petro-
grada, da je delavski in vojaški svet
sprejel resolucijo, s katero se poobla-
šča ljudski komisarjat, da se prične
pogajati z entento na podlagi pogo-
jev, ki jih je stavila ententa.

Jugoslavija.

MINISTRSKA KRIZA.

LDU. Belgrad, 14. Splošno mne-
nje je, da se bo sestava nove vlade
poverila dr. Draži Pavloviću, čigar
kandidaturo podpirajo demokrati in

ostale manjše skupine. Zdi se, da ho-
čejo radikalci in Narodni klub zahte-
vati za ministrskega predsednika
Stojana Protića.

LDU. Belgrad, 14. Mogoče je, da
demokratska zajednica ne bo pre-
vezla sestavo nove vlade.

Belgrad proti nedelavnosti narod-
nega predstavništva.

LDU. Belgrad, 14. Danes je bil v
dvorani kazine shod belgradskih me-
ščanov, na katerem se je protestira-
lo proti nedelavnosti sedanjega na-
rodnega predstavništva. Shod je
otvoril in mu predsedoval belgradski
odvetnik Kučundžić. Med ostalimi go-
govorniki navajamo Milana Marja-
noviča iz Zagreba, ki se je del na-
haja v Belgradu. V svojem govoru
je izjavil, da bodo vsa ostala mesta
radevolje sledila koraku belgradskih
meščanov. Ostali govorniki so go-
vorili proti separatizmu v posamez-
nih delih naroda. Predlagane rezolu-
cije so bile soglasno sprejete.

Protestni shod v Belgradu.

LDU. Belgrad, 14. V torek dopol-
dne se bo vršil v Belgradu pod milim
nebo velik protesten shod proti čle-
nu 51. mirovne pogodbe z Nemško
Avstrijo, ki se tiče, kakor znano, var-
stva narodnih manjšin in ki vsebuje
tudi določila trgovskih pogodb in
prometa.

Po svetu.

Reška karnevalada — Nitti se lezi ...

LDU. Trst, 14. Po soglasnih po-
ročilih italijanskih listov iz Rima, je
napravila prva vest o D' Annunzi-
jevem puču v zbornici in v mestu ve-
lik utis. Med sejo zbornice je prelet
ministrski predsednik Nitti prvo vest,
ki ga je vidno razburila. Nitti se je
takoj obrnil do vojnega ministra Al-
brizzija, ki mu je sedel ob strani, ter
mu očital in razburjeno nekaj raz-
lagal. Svoje besede do vojnega mini-
stra, ki ga je mirno poslušal, je po-
novno podčrtal z znaki ogorčenosti
in pri tem parkrat močno udaril z ro-
ko na mizo. Nato je napisal nekatere
ukaze, ki jih je takoj odposlal, med
temi, kakor se domneva, tudi ukaz,
da se mora pohod že med potom
ustaviti. Poslanec Marangoni je
predložil vprašanje na ministrskega
predsednika, koliko je resnice na ve-
sti o pohodu vojaških prostovoljcev
na Reko. Nitti je pozval poslanca k
sebi ter ga prosil, naj ne zahteva ta-
koj odgovora, ker mu še manjkajo
točna poročila. Nitti je očitno kazal,
da mu povzroča stvar preglaivce, ter
se je izrazil proti poslancu Marango-
niju: »Mi stojimo na predvečer la-
kote; s takimi čini se pospešujejo
naše zadrege«. Slično se je minister
izjavil tudi proti drugim poslancem.
Kakor poročila »Corriere della Sera«,
so tudi drugi člani vlade izražali bo-
jazn, da utesne imeti stvar medna-
rodne posledice. V oficijoznih krogih
vlada razburjenje radi »puča neka-
terih mladičev«. Po seji je imel Nitti
daljši pogovor z ministri vojne in
mornarice.

LDU. Pariz, 14. (DunkU. —
Brezčizno.) Vsi večerni listi priob-
čujejo brez komentarja Nittijevo iz-
javo v italijanski zbornici, glasom
katere je vlada odredila, da bodo ka-
znovane vse osebe, ki so zakriville
reški puč. »Liberte« trdi, da ve iz
dobrega vira, da se bodo zavezne
vlade, zaupajoč odredbam italijan-
ske vlade, zdržale vsake interven-
cije.

Intervencije soc.-dem. poslancev.

Klub jugoslov. soc. dem. poslan-
cev je te dni interveniral, da se vr-
nejo koroški interniranci iz Srbije
(Smedereva in drugod) domov —
dalje je interveniral radi odpusta 100
civilnih delavcev iz vojaškega oskr-
bovališča v Mariboru — istotako je
posegel z vso odločnostjo za ureditev
razmer (tako delavnega časa in
mezd) v ljubljanski avtomobilni de-
lavnici. Interveniral je nadalje pri že-
lezniškem ministrstvu radi pragonov
delavstva na drž. in južni železnici
— v južničnem ministrstvu pa radi
pragonov izrečenih obsodb — ter
končno pri tobačni režiji radi uredit-
ve in izpolnitve zahtev delavstva v
ljublanski tobačni tovarni.

Osemurni delavnik za celo državo SHS.

V ministrski seji z dne 12. sept. je
predložil sodr. Vitoimir Korač na-
redbo, s kolo se uvaja 8 urni delav-
nik za celo državo. Naredbo bomo
objavili v kratkem. — Naredbo je
regent 13. sept. podpisal in bo te dni
obelodanjena v službenih časopisih.
— Sodrug V. Korač je izdelal še več
zelo važnih socijalno-političnih od-
redb, ki pa vsled političnih razmer in
krize niso mogle biti še predložene
in odobrene v sejah ministrskega
sveta.

Kako farbajo ljudstvo.

Danes mi je nekdo poslal »Ve-
černi list« z dne 10. sept., v katerem
je članek »Kristan se smeje«. Ne bom
odgovarjal na demagogijo, ki se zr-
cali v tem članku. Konstatiram
samo:

Dr. Korošec in njegovi klerikalci
so sklenili glasovati proti proračunu
in proti vsem postavkam, ki jih je fi-
nančni odbor sprejel — to se pravi;
proti vsem carinskim olajšavam. Da
pa bi svojo igro zakrili, pa so stavili
predlog, naj se zniža oz. odpravi ca-
rina oz. mon. taksa na petrolej, sol,
obleke itd. Seve: pozabili so v svoji
politični strasti na predpise poslov-
nika, ki pravijo, da mora deset po-
slancev podpisati predlog — pred-
sednik nar. predstavništva dr. Pav-
lović je moral ta predlog odkloniti
ker se mora pač držati poslovnika.
Seve klerikalcem ni bilo nič do stva-
ri, da bi se res odpravila monopolna
taksa oziroma carina na take stva-
ri — če bi jim res kaj bilo do te-

Nemški socijalisti in obno- vitveno delo v Franciji.

Kakor se poročila iz Berlina, so se
v zadnjem času tamkaj kakor tudi v
mnogih drugih nemških industrijal-
nih mestih vršila številna zborova-
nja delavskih zaupnikov, pripadajo-
čih raznim organizacijam. Z veliko
večino, to je z glasovi komunističnih
in pretežno večino neodvisnih soci-
jalistov — so bile sprejete resoluci-
je, v katerih se načelno izraža od-
klanjajoče stališče delavstva proti
udeležbi na obnovitvenem delu v
opustošenih krajih Francije, to pa z
utemeljitvijo, da se delavstvo ne
mora podrediti ukazom s kruto in
postati suženj, postavljen pod želez-
no pest vojaštva. Z druge strani pa
odklanjajo zaupniki tudi, ugoditi po-
zivu sedanje vlade, ki ne uživa za-
upanja socijalistov skrajne desnice.
Shod se je izrekel tudi proti vsaki
industrialni organizaciji, ki ne sloni
na načelih socijalizacije, ker delav-
stvo nikakor ne sme postati igrača
v rokah francoskih ali nemških kapi-
talistov. Eden izmed najuglednejših
članov socijalistične stranke skrajne
struje, Maltzahn, v svojem govoru
ni brezpogojno odklonil ideje sodele-
vanja pri obnovi Francije, vendar
pa ji proročuje popoln uspeh, ako
bo temeljila na nesprejemljivih po-

Batoglio odpotoval na Reko.

LDU. Rim, 14. (DunKU.) »Epoca« poroča, da je general Batoglio, namestnik šefa generalnega štaba, odpotoval na Reko z neomejenim pooblastilom.

Rumunija in podpis v St. Germainu.

LDU. Pariz, 14. (DunKU.) — Brezlično. Dasiravno je rok za podpis avstrijske pogodbe potekel, se vrhovni svet mirovne konference o tem do sedaj še ni izjavil. Rumunski mirovni delegati ne vedo, ali imajo še pravico nastopati kot delegati Rumunije, ker dosedaj še vedno niso dobili poročila o tem, ali je Bratianu demisijsko. Rumunska delegacija je prejela začetek radiografske brzojavke od svoje vlade, vendar pa do sedaj še ni znano, ali se nahajajo v njej naročila glede podpisa avstrijske mirovne pogodbe.

Bulgarski mirovni pogoji.

LDU. Pariz, 14. (DunKU.) Temps poroča, da se je besedilo bulgarskih mirovni pogojev predložilo grški in rumunski delegaciji, ki sta ugovarjali proti nekaterim teritorialnim in gospodarskim določbam. Vrhovni svet se bo najbrž v ponedeljek zvečer zopet bavil z bulgarsko mirovno pogodbo.

Nemška skušnja o novih pogojih antante.

LDU. Nauen, 14. (Brezlično.) Odslek nemške narodne skupščine za zunanje stvari je sklical na torek, 16. t. m. v Berlin. Pričakujejo, da bo vlada ob tej priliki pojasnila svoje stališče k novi ententni notfi. Ententna komisija pride v Berlin v svrhu razgovorov z nemškimi pooblaščenici glede izvedbe mirovni pogojev, danes v ponedeljek. V komisiji, ki je odposlana na željo nemške vlade, niso ameriški zastopniki, ker je sklenil ameriški senat, da ne odpošlje pred ratifikacijo miru nobene vojaške komisije v Nemčijo.

Francoski socialistični kongres.

LDU. Versailles, 14. (DunKU.) — Brezlično. Izredni socialistični kongres je včeraj popoldne nadaljeval debato o kontroli. Renaudel je podarjal, da je sedaj glavni spor med pristajši druge in tretje internacionale. Zagovarjal je dolžnost obrambe domovine. Glede obeh internacional se je Renaudel postavil na stališče, ki ga zavzema Vandervelde in ki pravi, da obstaja samo ena internacionala. Končno se je izjavil govornik proti vsakršni izključitvi in je podarjal, da morajo socialisti sedaj začeti boj proti buržoaziji.

STROKOVNI KONGRES V GLASGOVU.

LDU. Amsterdam, 14. (DunKU.) Kongres strokovnih zvez v Glasgou je soglasno sprejel Lowejevo resolucijo, ki izjavlja, naj delavstvo sklene direktno akcijo, to je splošno stavko, da prepreči oborožen nastop proti Irskim nacionalistom.

DDU. Amsterdam, 14. (DunKU.) Kakor poroča »Telegraph« iz Londona, je bil v včerajšnji seji kongresa strokovnih zvez v Glasgou sprejet predlog voditelja železničarjev Thomasa, ki zahteva, da vlada takoj odpravi volaško obveznost in da takoj odpošle angleške čete iz Rusije. Ako vlada tej zahtevi ne bo ugodila, se bo sklical poseben kongres, ki bo sklepal o tem, na kak način bi se mogla vlada v to prisiliti.

Zavlačenje svetovnega mira.

LDU. Delmar, 14. (DunKU.) — Brezlično. »Assotiated Press« poroča iz Pariza, da bo Bulgarska in ogrska mirovna pogodba podpisana najbrž do srede oktobra, nakar se bo mirovna konferenca odgodila in se bo zopet sestala začetkom leta 1920, da uredi turška in vsa druga vprašanja.

RUDARJI ZEDINJENIH DRŽAV ZA PODRŽAVLJENJE RUDNIKOV.

LDU. Amsterdam, 13. (DunKU.) Reuter poroča z Clevelanda: Konvent rudarjev je sprejel splošno načelo, da se morajo rudniki poddržati. Proti je glasoval samo en glas. Konvent je tudi glasoval za šesturni delavnik in petdnevni delavski teden.

AMERIŠKI SENAT.

LDU. Washington, 13. (Brezlično.) Senatska komisija za zunanje stvari je predložila senatu besedilo mirovne pogodbe z Nemčijo in načrt za zvezo narodov. Poročilo, ki spremlja pogodbo, ima kot priloge 45 popravkov. Senator Lodge je izjavil, da se bo o mirovni pogodbi z Nemško Avstrijo razpravljalo v senatu prihodnji ponedeljek.

Potres v Italiji.

LDU. Pariz, 14. (DunKU.) — Brezlično. V španski pokrajini Alicante

in italijanski pokrajini Siena so bili snoči hudi potresni sunki. V Sieni so se porušile hiše in je bilo pri tem več ljudi ubitih in ranjenih.

Glose.

Bosanski težaki (kmetje) in agrarno vprašanje.

Pred kratkim so imeli naši sodrugi v Zenici (Bosna) veliko narodno skupščino. Na to skupščino je prišlo preko 3000 kmetov iz vse okolice. Zborovanju je predsedoval sodrug Kvoh. poročal je pa sodrug Panto Krekić. V kratkih potezih je podal razvitek kmetstva in očrta strukturo fevdalnega društva in srednjeveških držav na Balkanu, prihod Osmanlijev in njihovo vladanje v Bosni, v kateri so ostali vsi stari fevdalni gospodarji iz krščanske in bogomilske države, premenili samo vero, priznali pa Osmanlije in stonili v njihovo službo. Radi tega so bili bosanski fevdalci velika opera turškega carstva, ter se znali obdržati tudi po avstrijski okupaciji vse do današnjega dne.

Nadalje je načrtal svetovne borbe proti fevdalizmu, posebno borbe seljakov v Bosni in Hercegovini, ki trajajo že več stoletij. Ali tudi današnji jugoslovanski vladodržci niso v stanu, rešiti vprašanje fevdalizma, temveč skušajo še vedno onemogočiti radikalno reformo, potom kompromisa z fevdalci, kolikor priznavajo pravico do zemlje in odškodnine. Čeprav so ti to zemljo v preteklosti siloma vzeli narodu, ali pa jo zadržali od turških vladarjev v dar za usluge in službovanje, izvršeno v škodo naroda.

Posebno pozornost je obrnil referent na delovanje narodnega predstavništva v vprašanju agrarne reforme in na delovanje poedinih buržoazijskih bogatašev.

Socialistična stranka dela za rešitev agrarne reforme ne iz strankarskih interesov, da pridobi seljake za sebe, temveč, ker je ona revolucionarna stranka proletarijata, katere cilj je uničenje kapitalizma. Ona deluje za uničenje fevdalizma. Referent je končno narisal seljakom borbo razredov v društvu.

Sodrugi Kvoh je zaključil sejo, nakar so se kmetje v dolgih vrstah razvrstili za rdečo zastavo ter korakali skozi Zenico.

Tako je ta velika impozantna skupščina kmetov in delavcev končala z manifestacijo za socializem in njegove cilje.

Na Francoskem draginja, v Jugoslaviji ... Korošec. Zadnje čase se na Francoskem bojujejo jako energično proti draginji. Sam novi minister za prehrano rabi v to svrhu energična sredstva. Še vse bolj energično pa se bojujejo proti draginji konsumenti sami. V 19. okraju v Parizu (Montmartre) so se osnovali okrožni odbori konsumentov, ki vsak dan pregledujejo cene živil na veliko in na drobno. In res cene so padle za 20 do 40%. Seveda je ta naredba nepopolna, ker pod to kontrolo trpe samo manjši trgovci, medtem ko producenti in veletrgovci še vedno delajo kar hočejo. Minister prehrane Noulens je izdal takozvane »normalne« cene, ki pa so le malo znižale cene, tako da po našem denarju 1 kg masla velja v Parizu 80 K. Oblasti pa so po teh odredbah vendar že našle veliko odurov in jih poštno kaznovali. Na Francoskem upajo, da bodo draginjo znatno omilili s tem, da so nakupili od Zedinjenih držav vse živilske zaloge ameriških čet, ki so bile na Francoskem in ki so vredne več milijard frankov. — Vidimo, da se je v vseh državah začel najostrejši boj proti odurov in veriženju, pri nas pa še vedno mirno gledamo in še celo pospešujemo vse to, kar uničuje vedno več in več delavskih in uradniških družin. Dr. Korošec je odprl odurovu vrata na široko ... V Avstriji kaj takega ne bi bil seveda napravil, kajti Avstriji je bilo treba podpirati Jugoslavijo pa kot pravi sloj, klerikalci mora rušiti ...

Se nekaj o monarhistični demonstraciji v Pragi. V Pragi so priredili minoli petek narodni demokratije in klerikalci demonstracije proti vladnim članom in prezidentu Masaryku. Z veliko množico letakov, ki so jih natiskali v klerikalni tiskarni sv. Bonifacija, ki izdaja razne klerikalne liste in med njimi tudi list z lepim naslovom »Česky Republikan«, so sklicali razni c. in kr. častniki izven službe in ki so dobivali denarno podporo od bivšega kneza Lobkowitza in biv. grofa Nostitza (okoli 50.000 kron!) na Staromestni trg velik tabor ljudstva. Letaki so naznačali: Masaryk je zaprt, vlado vodijo židje, očistiti moramo svoje vrste itd. in privabili so na tabor do 20.000 ljudi. Tam je govorilo več govornikov, nato je množica — sestav-

ljena večinom iz žena — odšla k gradu. »Husitske žene« so poslate nekaj zastopnic k predsedniku Masaryku. Ta jih ni sprejel, po svojem tajniku jim je pa sporočil par besed. Značilna sta stavka: »Žal, legijonarji so tudi na cesti, jaz jih ljubim, toda pravim jim: legijonar mora poznati red in disciplino. Nisem prišel na Češko, da bi si pustil ukazovati od ulice in nahuškanih ljudi«. Te odločne besede Masarykove so vplivale na množico da se je takoj začela razhajati. Policija je začela preiskovati in končno zasledila provokatorje. Aretirani so: Judr. Fritz Lolkowitz, bivši knez, sedaj stotnik; podpolkovnik bivši knez Fr. Zdenko Lobkowitz; tajnik min. Narodne Obrane Miloš Maixner; uradnik min. N. O. Miloš Hajek; ur. min. N. O. Jan Doležal, ritmoister sl. Fr. Micka, odg. upr. tisk. »Sv. Bonifacija« V. Rybníček; Oskar Flögl (glavni provokator urednik lista »Česky Republikan«) in tri »husitske žene«. Nadaljna preiskovanja in aretacije se slede; odkrilo se bo še marsikaj novega. Monarhistični banditi, ki s pomočjo plemstva in duhovščine, spletajo svoje zločinske mreže po vseh državah bivše Avstro-Ogrske, so za svoje cilje izrabili nezadovoljnost in siromašnost mas, ki je vsled draginje in odurovanja verižnikov na Češkem dosegla svoj vrhunec. Zmaga grde reakcije na Madžarskem, intrige klerikalnih in plemiških monarhistov v Avstriji in Čehoslovski tudi nas opozarjajo na to, da smo jako oprezní in da skrbno čuvamo osamosvojitve izpod habsburškega suženstva. Opozarjati pa moramo, da so bili tudi v tem slučaju klerikalci glavni kolovalje. Nevarnost je tu očitna, zlasti če v zvezi s tem primerjamo postopanje naših klerikalcev v zadnjem času. Utis imamo, da so ostali tudi oni le zvesti hlapiči Šusteršiča in njegove Avstrije.

Za Tešinsko Čehoslovaško ljudstvo je zelo razburjeno vsled vesti, da hoče dati ententa Bezručev Tešin Poljski. V vseh večjih krajih so se vršili veliki protestni tabori, od vseh občinskih svetov prihajajo protesti in vse češke stranke ter javne korporacije so izjavile, da pomenja odstop Tešinska za Čehoslovaško nenadomestljiv udarec. Brez tešinskih premočnikov Čehoslovaška menda ne more eksistirati. — Isto je pa tudi na Poljskem. Tam se vršijo tudi demonstracijski sprevodi, protestna zborovanja itd. Kaj je storiti? Kdo ima prav? Čehoslovaki in Poljaki se sami niso mogli pogoditi; vmes je morala poseči ententa, katere odločitev se bodo seveda izvedla, če bo komu prav ali ne. Tako se godi narodom, ki niso nikdar zadovoljni in siti.

Dr. J. Rožman.**Za gospodarsko in politično ureditev Štajerske.**

Za v četrtek in petek, t. j. 11. in 12. t. m. je sklical dr. Kunkovec kot predsednik likvidacijske komisije za Spod. Štajersko v Celje zborovanje zastopnikov spodnještajerskih občin, okrajnih zastopov, hranilnic in drugih javnih zavodov, ki so zainteresirani na likvidaciji nekdanje Avstrije oziroma njene kronovine Štajerske. Udeležba je bila povoljna; navzočih je bilo okoli 200 oseb.

Sklepati se je odprl ob 9. uri shod, pozdravil posamezne zastopnike vlade in drugih korporacij ter razvil program zborovanja. Mirovna pogodba z Nemško Avstrijo je že sklenjena. Sedaj gre še za likvidacijo bivše Avstrije. Shod naj bi v to svrhu informiral poklicane činitele.

Za predsednika shoda je bil nato izvoljen podpredsednik deželne vlade za Slov. dr. Zerjav, ki je raztolmačil nekatere člene mirovne pogodbe, nanašajoče se na likvidacijsko postopanje z ozirom na državne razmere v Nemški Avstriji in Jugoslaviji.

Za tem je podal sklicatelj dr. Kunkovec splošno situacijsko poročilo o likvidaciji Avstrije oziroma njene kronovine Štajerske. Razložil je najprej pomen likvidacije in razdelitve premoženja in obveznosti iz likvidacijske mase. Prvotno se je mislilo le na sodelovanje pri skupni likvidaciji na Dunaju, potem se je pa ta načrt v toliko spremenil, da se je vsled posebnih potreb in razmer na Štajerskem za to sestavila še posebna likvidacijska komisija.

Za likvidacijo bodeta merodajna člena 199. in 200. mirovne pogodbe, ki precizirata obveznosti Nemške Avstrije in narodnostnih držav, nastalih na teritoriju bivše Avstrije.

Za Slovensko Štajersko bi bil učinek likvidacije približno sledeči: pozitivne vrednote bi bile kopališče v Slatini, zdravilišče v Dobrni, kmetijski šoli v St. Jurju in Mariboru ter spodnještajerske deželne (lokalne) železnice in skupni vrednosti kakih

10 milijonov, nasproti temubi pa bila vsota bremen (računana po ključu davčne sile iz let 1911., 1912. in 1913.) relativno mnogo večja za Slovenski Štajer nego za nemški.

Silno pereče in nujno je tudi vprašanje glede vojnih posojil. Južnoštajerske občine in okrajni zastopi so podpisali skupno okoli 41 milijonov vojne posojila, in sicer je od tega že vplačano 6 milijonov in neizplačano 35 milijonov. Ves ta znesek 35 milijonov dolgujejo spodnještajerske občine in okrajni zastopi graškemu komunalnemu kreditnemu zavodu, ki je njihove zadolžnice lombardiral pri Vojni hranilnici na Dunaju.

Ker mirovni načrt o vojnih posojilih ne zavzema nobenega pozitivnega stališča, pojde za to, ali obveznosti, nastale iz vojnih posojil, uredi država, nastale na avstrijskem teritoriju, same, ali pa predlože to sporno vprašanje mednarodni komisiji.

V obče pa zastopa referent stališče, da je bilo najemanje dolgov od občin in okrajnih zastopov v svrhu podpisovanja vojne posojila nepostavno, ker je manjkalo v to odobrenja deželnega zbora, in se zaradi tega obveznosti za teh 35 milijonov dolga napravi kreditnemu zavodu, nekaki filijali štaj. dež. odbora, prevzeti ne more.

Napram tej materialni likvidaciji razvija govornik še likvidacijo uprave, ki je sicer formalno prešla v roke Narodne vlade, koja se pa še ni mogla dovolj poglabiti v štajerske razmere in koja še vzdržuje za upravo občin in okrajnih zastopov nebroj komisarijev in gerentov. Referent toplo apelira za skorajšnje občinske volitve po jednaki volilni pravici, ki boče gotovo le v prid slovenskemu življu.

Nato poda predsednik shoda o nekaterih točkah natančnejša pojasnila. Po mirovni pogodbi naj pripadejo narodnostnim državam, nastalim na območju avstrijskega ozemlja, od skupnega državnega imetja brez odškodnine bolnišnice, šole, a proti odškodnini ostali na njihovem teritoriju se nahajajoči imetj, n. pr. državni gozdovi, med tem ko pripade premoženje dežel, občin in drugih javnih upravnih enot dedičem brez odškodnine. Obratno pa morajo dediči sprejeti državna posojila, fundirana na nepremičninah, kakor rente itd., med tem ko plača avstrijske vojne dolgeve Nemška Avstrija sama.

Referent Smertnik, ravnatelj celjske posojilnice, razvija položaj slovenskih štajerskih posojilnic, ki je napram najetim vojnim posojilom v skupnem znesku ca. 50 milijonov, prav resen. Ker igrajo slov. posojilnice vodilno gospodarsko ulogo in se ta kredit mora neomejen ohraniti, zahteva zadostno sanacijo od strani države. Za posojilnice sicer jamčijo občine in okrajni zastopi, a ti so sami vsled vojnih posojil v prav težkem položaju.

Referent Znidaršič, vinogradski nadzornik, pojasnjuje obveznosti Sp. Štajerja napram Nemški Avstriji glede svoječasno dovoljenih in še ne vrnjenih posojil za obnovo vinogradov. (Konec prih.)

Strankin zbor socialne demokracije v Nemški Avstriji.

Socialna demokratična stranka Nemške Avstrije sklicuje svoj strankin zbor na 31. oktober in naslednje dni na Dunaj. Na dnevnem redu se nahajajo predvsem ustavno vprašanje, gospodarski in socialni akcijski program ter organizacija stranke. Za zbor, ki bo prvi po prevratu, vlada veliko zanimanje.

Dnevne vesti.**Kako poroča »Slovenec«.**

Poročajo nam iz Beograda: V št. 208. z dne 11. sept. prinaša »Slovenec« to-le notico:

Pomoč Kropi!

»Beograd, 10. septembra. Minister trgovine in industrije je obljubil, da bo dal nakazati za prvo silo za Kropo 10 vagonov koksa; če se res nahaja v Topusku.

Minister prometa je obljubil, da dobi Kropa potrebne vagona na razpolago in se uredi promet.

V novi pogodbi z Nemško Avstrijo je v odstavku IX., točka 29., postavka za izvoz kovanih žebeljev iz Kroke. V isti pogodbi je v odstavku VI., točka 20.—22., določen uvoz za 8 milijonov kron paličnega železa in za 2 milijona kron žice. Posredovala sta poslanca Jože Gostinčar in dr. Lovrenčič.

V resnici je bilo tako-le: Gosp. Lovrenčič je prišel v parlament k sodr. Kristanu in ga je vpra-

šal: kako bi se dala zadeva v Kropi rešiti. Sodr. Kristan mu je svoje mnenje obrazložil. Posl. Lovrenčič je pokazal sodr. Kristanu še neko pismo, v katerem javljajo iz Kroke, da so čuli, da je v Topusku več vagonov koksa od firme Glanz itd. Sodr. Kristan je poklical ministra dr. Kramarja, ter ga vprašal, če ve, kaj je s tem koksom. Dr. Kramar kot minister je obljubil, takoj zadevo preiskati in če se nahaja koks še v Topusku, da ga da drage volje na razpolago Kropi. — Tako je bilo in nič drugače. »Slovenec« ima pa to za uspeh svojih poslancev! Farbarji in otroci!

Iz naravoslovja.

Majski dež je prijeten pojav, ki hladi in miri razburjene ljudi, zlasti pa gotove vrste živali. Naravoslovci so to že dognali. Nesmrtni Darwin je celo dokazal, da postanejo ob njem še osli dovzetni za humor, zaradi tega se glasom uradne statistike baje rodi največ oslovov ravno meseca maja, in gotovo je pač, da ni nikoli slišati tako pogostoma veselo, melodično ubrano oslovsko petje polno očarujočega humorja kakor ravno po majskem dežju. Jasnó je tedaj, da mora biti sobotnemu »Slovenec« polemistu majski dež prijetna stvar.

Na znanje.

Poslednje dni so mi mnogi pisali — nekateri tako, da pri najboljši volji ne morem iz njih pism spoznati, kaj hočejo. Napišejo po dve, tri strani velikega formata, a ne povedo, kaj želijo. Odgovoriti pa večini ne morem, ker niso navedli svojih naslovov. Navadno podpisujejo: sodrug N. N. — Za kogar sem mogel, sem v njegovi stvari napravil potrebne korake — odgovoril pa tudi nisem na pisma, ker nimam dovolj časa za to. Naj mi doličniki oprostite, Kdor pa mi piše, naj navede kratko in jasno kaj želi — opusti pa naj vse nepotrebno. Beograd, 10. sept. 1919.

Anton Kristan.

Invalidi.

Od invalidov smo dobili dopis, v katerem se pritožujejo, da se jih hoče poslati na graščino Golnik na Gorenjskem. Pravijo, da je graščina na zelo hribovitem kraju in da je pot zelo utrudljiva; grad je tudi popolnoma na samem. Temu so se uprli in nočejo oditi na to graščino. Odklonitev odpotovanja opirajo tudi na sledeče razloge: Nekateri invalidi, ki so v zavodu v Ljubljani, čakajo na podelitev trafik in drugih obrtov, drugi se uče raznih obrtov pri mojstrih v Ljubljani, eni čakajo zopet na odprtitev raznih šol, ki se nameravajo otvoriti, ali na umetne ude itd. Vsaki ima gotove razloge, vsled katerih se zavoda ne more zapustiti. Pritožujejo se tudi, ker se jih je hotelo s silo odposlati iz Ljubljane in ker pridejo sedaj k nadpregledu. — Na odločboje mesto apeliramo, da res uvaževanja vrednim invalidom ugođe in da se prepričajo, kak je položaj graščine Golnik, če ni za uboge invalide ta kraj trpljenje. Upamo, da bodo po možnosti ugodili vojnim žrtvam.

Sklepní razredi na ljudskih šolah v Ljubljani.

Za mladino, ki je dovršila peti razred ljudske šole le z zadostnim uspehom in ki vsled tega ne mora biti vsprejeta v I. razred kake meščanske šole, ustanove se na ljudskih šolah v Ljubljani šestí razredi kot sklepní razredi, ki v njih počakajo otroci zakonite starosti, da lahko dobe odpustnice. Takšni razredi se odprejo: na I. mestni deški ljudski šoli za to šolo ter za šišensko deško ljudsko šolo in za IV. mestno deško ljudsko šolo; na II. mestni deški ljudski šoli za to šolo in pa za III. in IV. mestno deško ljudsko šolo; na I. mestni deški ljudski šoli pri Sv. Jakobu za to šolo; na III. mestni deški ljudski šoli za to šolo in pa za deklisko ljudsko šolo v Spod. Šiški.

V železniških zadevah

so na Slovenskem merodajni stedeči uradi: za državne železnice ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani, mestni licej, ki je podrejeno naravnost ministru saobračaja v Beogradu. Za privatne železnice pa komisariat Ministra Saobračaja v Ljubljani. Kranjska hranilnica, oziroma vodstva dotičnih privatnih železnic. Poverjenstvo za promet ne obstoja več. Interesno se opozarja, da pri vlogah v železniških zadevah upoštevajo kompetenco zgornj navedenih železniških uradov in na ta način pripomorejo preprečiti nepotrebno zavlačevanje rešitev.

Drobno.

— Patentni urad. V ministrstvu za trgovino in industrijo je ustanovljen patentni urad. Za šefa tega urada je imenovan dr. Šuman, dosedanji

vladni svetnik patentnega urada na Dunaju.

— **Prodajalci premoga**, ki hočejo tudi to zimo prodajati premog na izkaznice, naj se takoj zglase na mestnem magistratu. Galetova hiša, pritičje, levo.

— **Poverjenik za socialno skrb** deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani sprejema stranke od 15. t. m. izključno le ob pondeljkih in petkih od 10. ure naprej. Druge dneve bodo stranke brezpogojno odklonjene.

— **Nov list**. Državno odeljenje za zaščito dece začne s 1. oktobrom t. l. izdajati službeni list za zaščito dece, ter strokovni list za razpravljanje vprašanj, ki se tičejo dece. Izdajatelj lista žele, da izčrpa celo problem in vse njegove panoge posebej ter za de, družbo od jutri, zainteresirajo vse kraljestvo, družbo od danes. V strokovnem delu se bodo objavljale bodisi razprave in obvestila načelnega značaja, n. pr.: vrednost deteta; zaščita dece in rodbine; vsa načelna vprašanja vzgoje in pouka itd., bodisi strokovne razprave in članki v posrednih specialnih vprašanjih tega problema, n. pr. pravna zaščita deteta, poedine ustanove, razne šole, domača, inozemska in primerjalna statistika, literatura (prirodne in instruktivne zadeve); poročila (državnih in privatnih ustanov), beležke iz naših in inozemskih listov, navodila, bibliografija, javna vprašanja itd. V službenem delu se bodo objavljala uradna naznanila, razpisi, adrese, oglasi (za deca in čuvanje) itd. ter listnica uredništva. Odpira se torej zelo široko, zanimivo in nad vse važno polje za de, vsem našim zdravnikom, pravnikom, pedagogom, literatom in socijalogom, ki jim teče pero in jih ljubezen do deca navdušuje za de, skaiti kdor hoče poboljšati človeštvo, se naj obrne do dece. (Kant.)

— **Prvi kongres jugoslovanskih žen v Belgradu**, dne 21., 22. in 23. t. m. Danes ob 5. pop. sestanek zastopnic slovenskih žen. Društvo na magistratu. Vabljeni so ponovno vsa ženska društva in vse Slovenke, ki se zanimajo za ta kongres. Prijava se udeležbo pri kongresu sprejema do četrtka dop. Minka Govékarjeva, Rimska cesta št. 20.

— **Sestanek Istriancev**. V četrtek 18. septembra ob 8. uri zvečer bo v klubovi sobi restavracije »Zlatorog« sestanek istrskih beguncev in prijateljev Istre, na katerem se bo razpravljalo o važnih notranjih in zunanjih političnih vprašanjih. Istrianci in prijatelji Istrije se prosijo, da se ga zagotovo udeležijo.

— **Slovensko planiško društvo** zapre kočjo na Kamniškem sedlu v ponedeljek, dne 22. t. m. Po zatvoritvi je posej kočje mogoče le v spremstvu oskrbnice, ki se nahaja v turistiški koči pri izviru Kam. Bistrice, ki ostane celo zimo odprta in oskrbovana.

— **Filatelistični klub za Slovenijo** vabi svoje člane na sestanek v soboto, dne 20. septembra ob 8. uri zvečer v restavraciji hotela »Union«, soba »V rožah«. Posetijo nas gostje iz Zagreba. — Odbor.

— **Poneverjenje**. Dr. Ludovik Gluščević, bivši tajnik v ministrstvu za znanje stvari, je bil v Parizu aretiran. Pred desetimi dnevi je pobegnil iz Belgrade s 370.000 dinarji, ki jih je poneveril neki tverdi.

Iz stranke.

Seja odbora kraljeve politične organizacije se vrši danes ob 7. uri zvečer.

Seja kovinarske podružnice Ljubljana se vrši v sredo takoj po delu v strokovnem tajnistvu. Selenburgova ulica 6. Vabljeni so vsi zapužniki. — Tajništvo.

Udeležence trboveljske politične šole prosimo, da prinesejo v sredo zvečer s seboj zvezek št. 3—7 naše revije »Demokracija«. Ako ga slučajno nimajo, si ga lahko preskrbe pri sodružici Čeč v »Delavskem domu«. Ponek se vrši ob običajni uri.

Mlinarski delavci v Osijeku se nahajajo v meznem gibanju. Naj nihče ne potuje tja, dokler ni meznega gibanja končano.

Delavstvo vseh mestnih podjetij v Zagrebu je stavilo svoje zahteve za povišanje plač in izdalo poziv, da nikdo ne stopi v službo v zagrebški mestna podjetja, dokler se stvar povoljno ne reši.

Vestnik „Svobode“.

Strnišče pri Ptui. V petek se je vršil prvi občni zbor društva »Svoboda«. Ob tej priliki je predaval računski nadodijal Klanšek o »potrebni izobrazbi«. Po predavanju se je vršila dolga diskuzija, v katero je poseglo več sodrugov. V odbor so bili izvoljeni sledeči sodruzi: Makuc: predsednik; Kristančič: tajnik;

Nipič: blagajnik; Sedenčič in Drevenšek: v kontrolo in Pavlu in Semolič: odbornika. Odbor je pri prvi seji sklenil ustanoviti društveno čitalnico. Prostorji se že urejajo in otvoritev se izvrši v najkrajšem času. Ker bo čitalnica lepo urejena, upamo, da bodo člani zahajali v čitalnico v velikem številu. To priporočamo posebno mladini in ženskam. V društvo je dosedaj pristopilo lepo število članov. Tem priporočamo, da agitirajo za našo izobraževalno organizacijo; ako naredi vsak član svojo dolžnost, bodo v kratkem času vsi delavci in delavke v našem kraju tam, kjer morajo biti. Vsi na deo za našo stvar.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama: V torek, 16. septembra »Favna«. Abonement: B. — V četrtek, 18. septembra »Favna«. Abonement: E. — V petek, 19. septembra »Oče«. Abonement: B. — Opera: V torek, 16. septembra »Pikova dama«. Abonement: E. — V sredo, 17. septembra »Madame Butterfly«. Abonement: D. — V četrtek, 18. septembra »Pikova dama«. Abonement: C. — V petek, 19. septembra »Madame Butterfly«. Abonement: A. — V soboto, 20. septembra »Pikova dama«. Abonement: B.

Razmere v rudniku v Kreki.

Priganjani delavci se zopet vračajo oziroma sprejemajo v posameznih skupinah v deo. Dolgo je trajalo obotavljanje gospode, predno je prišlo do tega.

Na vse kriplje si sedaj priznavajo krivico vseh raznih nezastisljanih dejanj, o katerih smo že pisali, da si umijejo roke, omadeževane s krvjo delavstva. Trudijo se na vse načine, da izidejo kolikor mogoče čisti iz te škandalozne afe.

Treznemu, razsodnemu odločevanju g. Kurza smo dolžni priznanje. Ravna je kolikor mogoče nepristransko, in s tem omogočil, da so se zamotane zadeve vsaj nekoliko razjasnile in uredile. Gospodje rudarske uprave so si sicer na vso moč prizadevali, da se očistijo pred g. Kurzom, predno se je isti o celi stvari sploh mogel informirati, vendar pa se je g. Kurz po zaslišanju pritožb delavcev opravičeno čudil, da so mu bile zadeve opisane v čisto drugačni luči.

Naši gospodje v upravi se še tudi niso veliko poboljšali.

Pogostoma se še čujejo iz ust že poznanih gospodov besede, katere nam delavcem nikakor ne ugajajo. Naj navedemo samo dva primera. G. nadkomisar Mihelak se je izrazil proti staviteljnim delavcem, ki so prišli vprašati za deo par dni pred prihodom gosp. »Berghauptmanna« Kurza, takole: »Vam vsem, ki ste štrajkali, bi bilo treba izplačati po 25 batin!« — Komisar Skovč je odgovoril istim delavcem istega dne, da rajši pusti propasti cel rudnik, kakor da vse staviteljce delavce vzame v deo!

Izmed poduradnikov je najbolj divji nadpaznik, Slovenec Markič! Temu surovežu iz Zagorja so najbolj priljubljene psovke kot »prokleto socijalistične svinje, barabe, jaz vam bom že pokazal itd. Delali boste, kakor jaz hočem, magari če vsi porokate.« — Opozorjamo rudarsko upravo, da na tega suroveža toliko vpliva, da se bo obnašal kakor se spodobi poštememu človeku, ali pa bo razburjeno delavstvo samo kultiviralo tega divjaka.

Iz Slovenije.

Žensko poveljstvo v domenskem gradu v Kostanjevici na Dolenjskem.

V zadnjih časih se dogajajo neznosne stvari v domenskem gradu na Dolenjskem. Odkar je odel oskrbnik Stanzel, sta prevzela navidezno oskrbnitvo gradu žena Logarja in vratar. Ta dva spoznamo s svojimi pristaši ugibata, kaj bi se moglo slabega napraviti revnim stanovnikom, ki so primorani stanovati v tem gradu. O tej zadevi hočemo danes le malo namigniti na njihvalčnost tukajšnjega vratarja, ki je obogatel s pomočjo oskrbnikov. Sodnijski sluga je primoran stanovati pri sodnih zaporih v gradu. Pred par leti mu je tačasni oskrbnik dal v najem neporabljeno klet, da si je napravil primerni hlev, da si zamože v teh slabih časih izrediti kako svinčce. To pa sedaj Logarji in vratarju ni po volji in pregovorila sta začasnega oskrbnika, da je zapovedal slugi, da izprazni klet in prestavi

hlev na čisto neprimeren kraj. Več let se je perutina prosto pasla po dvorišču, akoravno vratarju ni bilo prav po volji. Zdaj pa, odkar začasn oskrbnik kot samec ne poseduje nikake kuretnine, je morala vsa druga v zapor, samo vratarjevi pristaši so dobili dovoljenje, da se kuretnina na drugem dvorišču prosto pase. Ali ni za vse enaka pravica? Mi, ki smo pri tem prizadeti, bi radi izvedeli od pristojne oblasti, ali je to dovoljeno, da bi vratar imel prostoro na razpolago na vseh dvoriščih in v vseh hlevih, drugi pa, ki plačujejo najemnino, ne smejo imeti niti ene živalice v tem slabem času! Kje je pravica? Za enkrat naj zastopuje. Če bo treba, pa se kaj več.

Celje.

Obrtnikom, čitateljem »Napreja« povemo naslednje resnično dogodbico: Med vojno in sedaj se je upilo: »Svoji k svojim!« In res! Nedožni in pošteni pitčki so kaj radi nasedali na te linanice velekapitalistov. Zalibog nasedajo kaj radi še sedaj. Evo primera: V trgovini Rakuš je nekdo kupil 70 kg železa, nad 10 mm debelega, 1 kg po 3 K 65 vin, in neke »puške« za voz, 1 kg po 7 K 30 vin. Ravno isti dan je pa kupil pri Majdiču v trgovini »Merkur« 30 kg železa po 4 K in »puške« za voz po 9 K kg. Ali vidite razliko? — Velekapitalist Majdič je v vojni zamenjal železo za živila in usnje za denar. Odkod to, da sedaj sine tako drago prodajati svoje še stare zaloge. Ali še nima zadosti? — »Nekoč je velekapitalist Majdič v Celju povabil k neki zabavi visokega uplivenega dostojanstvenika...«, tako bo začeta pripovedka...!

Železna Kaplja.

Spomnimo se svetovne vojne in dobro premislimo, zakaj se je vršila ta človeška morija! Kapitalisti so čutili silno potrebo, da si osvoje cel svet. Ententni in nemški kapital sta si skočila v lase, naščuvala ljudstvo proti ljudstvu in ga gnala v klavnico. Nezavedna ljudstva so se klala med sebojno, ne vedoč zakaj in kako. Kapitalisti so tista mōra, ki leži še nad celim svetom, ki mori ljudi, jim krade zdravje in življenje, ki jih goni v vojne in ovira vsak napredek. Dokler ne izgine s sveta moč kapitala, toliko časa ne bo miru in ne sreče na zemlji. Delavsko ljudstvo otresi se te mōre, ki ti sedi na vratu in ti pije vročo kri, stopi v boj, v neizprojen boj za ljudske pravice! Delavci ključemo vam: organizirajte se trdno, pripravite se na oni čas, ko bo zasljalo solnce prave svobode, ko ne bo več izkoriščanja in odiranja na svetu! In le socijalno - demokratična stranka je ona, ki se bori proti kapitalističnemu družabnemu redu in nobena druga! Delavci! Izprejte in potem na deo! Ne verujte klerikalnim linavščinam, spoznali ste jih gotovo, da so bile ravno klerikalne stranke one, ki so najbolj navdušeno ljudstvo ščuvala na vojno, agitirale za vojna posojila in po cerkvah se je neprestano molilo za vse goljufe, oderuhe in izkoriščevalce ljudstva...

Najnovejša poročila.

(Vesti LDU.)

FRANCOSKI SOCIJALISTIČNI KONGRES.

Pariz 15. (DimKU.) Kongres francoskih socijalistov je s 1427 proti 490 glasovi sprejel resolucijo sodruza Maurina, po kateri naj se enajst socijalističnim poslancom, ki so še po sklepu premirja glasovali za vojaške kredite, izrečejo grajo, toda brez izključenja iz stranke. Rienthaler in drugi člani skrajne levice so glasovali za izključenje. V sled omenjene resolucije je edinstvo stranke rešeno. Obenem se je pa sklenilo, da se bo v bodoče vsak poslanec, ki bo glasoval za vojaške kredite oziroma za ratifikacijo mirovne pogodbe, s tem dejanjem sam izključil iz stranke.

ZBOROVANJE NEMŠKO - AVSTRIJSKIH DEŽEL.

Dunaj, 15. (ČTU.) Zborovanje dežel je bilo danes ob desetih otvorjeno in je bila takoj rešena prva točka dnevnega reda. Državni kancelar dr. Renner je dal pojasniti glede mirovne pogodbe in je dejal, da je prva naloga vlade, izvesti ustavno in pravno reformo. Občevanje med državami in deželami se mora postaviti na pošteno podlago in se na novo urediti. Kar se tiče vprašanja delavskih svetov, je moral državni kancelar dr. Renner potrditi naziranje namestnika deželnega glavarja Steinera, da so delavski sveti večkrat prekoračili svoj delokrog in da ne more trpeti vmešavanja svetov v državno eksekutivo. Končno je državni tajnik za finance dr. Schumpeter iz-

javil, da se zastopniki dežel motijo, ako smatrajo sedanje stanje za pasivno. Dunaj tvori danes aktivno postavko, ki bo z razvojem rasla.

CENZURA.

Lugno, 15. (ČTU.) Italijanska vlada je prepovedala objavljanje vseh vesti, ki se nanašajo na dogodke na Reki, in je zopet uvedla cenzuro, ki jo je bila odpravila. Današnja številka »Secola« je precej pobeljena. List protestira proti taki omejitvi tiskovne svobode. — »Corriere d' Italia« piše, da sta Anglija in Francija energično protestirali proti dogodkom na Reki, dočim doslej Amerika molči, kar pa ne znači, da se strinja z dogodki.

VARANJE SVETA...

Weimar, 15. (DunkU-Brezžično.) Kakor doznava »United Press« iz Pariza, prevladuje v ameriških krogih čimdalje bolj naziranje, da pomeni mir varanje vsega sveta in da je tudi predsednik Wilson varljiva prikazen. Predsednik Wilson je obetal ameriškim Nemcem, da se hoče bojevati proti Hohenzollerncem, proti militarizmu in proti nasilni samopašnosti: Amerikanskim Ircem je obljubil, da hoče delovati za enakopravnost doslej tlačeni narodov; Vsemu prebivalstvu Amerike je zagotovil, da bo vojna naredila konec angleški nadvladi na morju in paševanju Japoncev na Kitajskem. Sedaj pa mir skoro onemogoča obstoj nemške ljudovlade, svobode moja in Irske niti ne omenja in Izroča Santung Japonski. Amerikanski narod si je mir predstavljal popolnoma drugače.

POZOR

sodruzji, ki imate večje stanovanje!

Nadarjen sin našega sodruza bi rad pohajal srednjo šolo v Ljubljani, pa ne more dobiti stanovanja. Sodruzgi, ki vam je na tem, da pomagamo našemu človeku do nadaljnjih študij, naj sporoče upravništvu, če bi bili pripravljeni sprejeti imenovanega na stanovanje brez hrane in koliko bi zahtevali. Zadeva je nujna, ker se prično šole 22. t. m.

Zanimiva razkritja o deželnem in občinskem gospodarstvu na Kranjskem.

KAKO SO SLEPARILL

(Dalje.)

3. Leto 1915.

Vsled izrednih razmer, ki jih je povzročila vojna, se za l. 1915. deželni proračun ni ustanovil, pač pa je deželni odbor radi gospodarjenja v l. 1915. v seli dne 9. novembra 1914 sklenil sledeče:

1. Izplačajo se vse plače in pokojnine.
2. Izplačajo se vsi stroški za deželne zavode in urade, v kolikor so neobhodno potrebni za vršitev tem zavodom in uradom naloženih dolžnosti.
3. Poplačajo se vsi stroški, ki se nanašajo na deželne dolgovce.
4. Poplačajo se vsi stroški, ki jih je dežela po obstoječih zakonih dolžna pokrivati.

5. Izdatke, ki so odvisni od proste volje deželnega zastopa, je dovoljevali le, če to dopusti vsakratno denarno stanje. Sploh je te izdatke kolikor mogoče zadrževati in jih dovoljevati šele proti koncu leta 1915. Obveze za kak daljši čas se ne smejo prevzemati. V kolikor pa se je dežela doslej vezala za kak izdatke, je te obveze izpolniti pod pogojem, da je ob določenem roku dovolj denarja na razpolago.

6. Skupni letni izdatki, ki so odvisni od proste volje deželnega zastopa, ne smejo presežati vsot, ki so za vsak posamezni namen določene po deželnem proračunu za l. 1914.

Istočasno je deželni odbor sklenil, da se v l. 1915. začasno pobirajo deželne doklade in naklade v isti izmeri, kakor leta 1914.

Pri gospodarjenju v okviru teh sklepov deželnega odbora so bili dežanski uspehi sledeči:

Uspeh:

Dohodki 8.487.943 K 83 h
Stroški 7.114.266 K 43 h

Presežek 1.373.677 K 40 h

Proračun:

(7.883.528 K + 604.415 K 83 h)
(7.879.167 K — 764.900 K 57 h)

(4.361 K + 369.316 K 40 h)

Te ugodne rezultate je v glavnem pripisovati okolščinam, da so bili stroški pri glavnih panogah deželnega gospodarstva znatno manjši nego so znašali zadevni krediti. Bili pa so l. 1915. tudi dohodki večji nego jih je

bilo pričakovati po proračunskih postavkah l. 1914.

V kolikor so bili stroški l. 1915. večji, nego so znašali zadevni krediti, so dotični večji stroški več ali manj v zvezi z zadevnimi večjimi dohodki.

V ostalem je bilo l. 1915. gospodarjenje po proračunu malone popolnoma pod vplivom vojske in so torej ugodni ali neugodni uspehi posameznih poglavij dohodkov in stroškov več ali manj le posledica nastalih nenormalnih razmer.

Ljudskoškolskemu učiteljstvu se je draginska doklada od 1. avgusta 1915. dalje posplošila in določila vsemu učiteljskemu osebju enako na 25% od temeljne plače. Tudi se je ljudskoškolskemu učiteljstvu radi draginje dvakrat dovolila in izplačala vojna draginska podpora in se je izdalo na teh podporah skupaj 184.079 kron.

Deželnim uslužbencem so se l. 1915. radi draginje dovolile in izplačale draginske podpore trikrat in se je porabilo v ta namen skupaj 40.508 kron 57 h.

Na stroških, ki so narasli neposredno vsled vojske, se je izdalo skupaj 79.224 K 96 h.

O stroških in dohodkih posameznih deželnih zavodov so računali sledeči:

Deželna prisilna delavnica.

Uspeh:

Dohodki 242.626 K 32 h
Stroški 223.304 K 36 h

Presežek 19.321 K 96 h

Primanjkljaj —

Proračun:

(130.412 K + 112.214 K 32 h)
(171.340 K + 51.964 K 36 h)

(40.928 K — 60.249 K 96 h)

Deželna bolnica.

Uspeh:

Dohodki 573.643 K 28 h
Stroški 793.841 K 17 h

Primanjkljaj 220.197 K 89 h

Proračun:

(237.609 K + 336.034 K 28 h)
(499.656 K + 294.185 K 17 h)

(262.047 K — 41.849 K 11 h)

Deželna blaznica.

Uspeh:

Dohodki 50.459 K 46 h
Stroški 206.476 K 70 h

Primanjkljaj 156.017 K 24 h

Proračun:

(31.989 K + 18.470 K 46 h)
(177.910 K + 28.566 K 70 h)

(145.921 K + 10.096 K 24 h)

Deželna hišalnica.

Uspeh:

Dohodki 3.878 K 82 h
Stroški 37.772 K 88 h

Primanjkljaj 33.894 K 06 h

Proračun:

(1.600 K + 2.278 K 82 h)
(34.166 K + 3.606 K 88 h)

(32.566 K + 1.328 K 06 h)

Deželni muzej.

Uspeh:

Dohodki 11.532 K 93 h
Stroški 27.737 K 21 h

Primanjkljaj 16.204 K 28 h

Proračun:

(9.467 K + 2.065 K 93 h)
(47.242 K — 19.504 K 79 h)

(37.775 K — 21.570 K 72 h)

Deželno gledališče.

Uspeh:

Dohodki 850 K —
Stroški 12.119 K 26 h

Primanjkljaj 11.269 K 26 h

Proračun:

(100 K + 750 K — h)
(21.326 K — 9.206 K 74 h)

(21.226 K — 9.956 K 74 h)

Kmetijska šola na Grmu.

Uspeh:

Dohodki 20.796 K 44 h
Stroški 46.616 K — h

Primanjkljaj 25.819 K 56 h

Proračun:

(22.390 K — 1.593 K 56 h)
(62.778 K — 16.162 K — h)

(40.388 K — 14.568 K 44 h)

Kmetijsko-kemiško preskuševališče.

Uspeh:

Dohodki 16.493 K 44 h
Stroški 16.406 K 98 h

Presežek 86 K 46 h

Primanjkljaj —

Proračun:

(— K + 16.493 K 44 h)
(7.300 K + 9.106 K 98 h)

(7.300 K — 7.386 K 46 h)

(Dalje pril.)

Gospodarstvo.

Centralna uprava za promet z inozemstvom ministrstva za trgovino ne sprejema več prošelj za uvoz in izvoz do nadaljnje odredbe, razen s Čehoslovaško.

Plovba na Donavi. 15. t. m. se je pričela redna plovba na Donavi med Belgradom in Bratislavom. Na ta način je dobila naša država direktno zvezo s Čehoslovaško.

Žetev v Zedinjenih državah. Kakor poroča »Allgemein Handelsblatt«, se ceni letošnja žetev pšenice v Zedinjenih državah na 923 milijonov mernikov (bushelov), t. j. 6 milijonov mernikov več kakor lani in 132 milijonov mernikov več kakor je znašala povprečna žetev zadnjih pet let.

Zdravstvo.

Pravila za zobne zdravnike in zobotehniške. Uradni list št. 145. pri naša naredbo osred. vlade in zastopnika ministra za narodno zdravje, V. Korača, po kateri imajo zobni zdravniki tudi pravico do del zobne tehnike v toliko, kolikor je stvar v zvezi z zobnim zdravništvom. Ob ustanovitvi medicinske fakultete se osnuje tudi stolica za zobozdravništvo in praktična šola za zobozdravništvo in zobotehniko; nadalje se ustanove javne zobne postaje, kjer bodo doktorji medicine dosegali pravico do strokovne zobozdravniške prakse in dobivali najpotrebnejša znanja iz zobnega zdravništva v ožjem smislu (naloga zabranjati in zdraviti ustne bolezni, predvsem konservirati in pravilno droiti zobe). Zdravnikom, ki niso specializirani za zobno - zdravništvo, je prepovedano skupno delovanje z zobotehniko. Glede zobotehnikov določa naredba fiksen delokrog, v katerem smejo delovati, ter njih izobrazbo. Vsi t. zv. »dentisti« morajo ministrstvu narodnega zdravstva predložiti dokazila, da smejo izvrševati zobotehniko. Več pove naredba v Uradnem Listu.

Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro v Ljubljani. Z rešenjem ministrskega sveta z dne 29. aprila t. l. se je ustanovil pri deželni vladi v Ljubljani kot zasebna ustanova Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro, v kojega delokrog spadajo vsi posli sanitetske stroke. Vsi zdravstveni organi, ki so bili dosedaj podrejeni poverjeništvu za notranje zadeve in predsedništvu deželne vlade v Ljubljani, pripadajo odsihod Zdravstvenemu odseku, ki stoji v strokovnem in administrativnem pogledu neposredno pod upravo ministrstva narodnega zdravja in ki tudi neposredno z njim občuje. Odsihod je torej vsa zdravstvena vprašanja in vse dopise sanitetske stroke nasloviti naravnost na Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro v Ljubljani.

Dobrodelni zavodi na Kranjskem v državni upravi. Deželna vlada je v seji dne 4. avgusta 1919 sklenila, da se deželni dobrodelni zavodi izročijo s 1. avgustom 1919 v državno upravo pod pogojem, da ostane lastniška pravica glede vsega premoženja in nepremičnega premoženja de-želni dobrodelni zavodov kranjskih pridržana dosedanj deželni upravi ter da se v tem pogledu podrobno določijo v posebnem dogovoru. Kakor že od preobrata sem vse javne dobrodelne zavode (bolnišnice in hiralnice) na Štajerskem upravlja od 1. avgusta t. l. dalje tudi dobrodelne zavode na Kranjskem — deželno bolnišnico v Ljubljani, deželno blaznico na Studencu in deželno blaznico-hiralnico v Ljubljani — Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro.

Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske od 31. avgusta do 6. septembra 1919. Novorojencev je bilo 30, mrtvorojencev 1. Umrlj je 21 oseb, od umrlj je 12 domačinov in 9 tujcev, in sicer za ošpicami 1, za grižo 3, za jetiko 5, med temi 2 tujca, za različnimi boleznimi 11, za pljučnico 1. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za ošpicami 1, za grižo 27 (15 domačinov, 4 tujci in 8 vojakov), za vrtico 3 (1 domačin, 2 tujca).

Izdajatelj: Josip Petean.
Odgovorni urednik: Rudolf Golonh.
Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Kupi se ročni vozček, lahek, na dveh ali štirih kolesih za vožnjo zavojčkov. Ponudbe z navedbo cene na upravištvu »Napreja«.

Prodajni gij-voz, še skoraj nov, na dva sedeža, spredaj, eden zadaj. Več pove lastnik I. Antoline, posestnik, Paverš, pošta Grobelno. 549

Kavarna Vospornik, Ljubljana, Sv. Jakoba trg, se priporoča slavnemu občinstvu. 533 4-3

Menjalnica ter informacijska pisarna d. z. o. z.

v Ljubljani, nasproti južnemu kolodvoru

kupuje in prodaja tuje valute vedno po najugodnejšem dnevnem kurzu. Bavi se poleg tega z bančno in trgovsko komisijo, sprejema v inkaso devize na vsa inozemska tržišča, kupuje in prodaja tu in inozemske vrednostne papirje in daje informacije o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah. — Vodstvo v rokah strokovnjakov — bivših bančnih uradnikov. 516

Svarilo.

544 2-1

Opozarjamo, da se v zadnji dobi v časopisih ponuja »Kolinska cikorija«, katera pa ni naše blago. Prava kolinska cikorija je samo tedaj, ako so zavrtki opremljeni z našimi etiketami in varstveno znamko.

Kolinska tovarna kavnih primesi, trgovsko delniško podjetje v Ljubljani.

Tehnika decimalna, že dobro obrabljena, srednje velikosti, pripravna za kakvega spekerijista ali molarja, se ceno proda. Naslovi pod »Jekl. 7.« na upravo »Napreja«.

Več spretnih prodajalcev »Napreja«, starih nad 14 let, sprejme upravo »Napreja«.

Pravkar je izšel v zalogi Učiteljske tiskarne

F. Z. O. Z.

v Ljubljani SLOVENSKI METULJAR,

spisal Julij Bučar,

navodilo, kako je loviti, rediti, razpenjati metulje in kako urejevati zbirke; z morfološkim opisom metulja v vseh preobrazbah. S 15 slikami.

Cena K 5.—

To knjigo, ki je edina svoje vrste v slovenskem jeziku, priporočamo najtopleje vsem, ki si napravljajo zbirke metuljev. — Posebno pripravna je za srednješolce.

GARJE

srbečico, hraste, lišaje uniči pri Sloveku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 6 K. Po pošti 7 K poštne prosto. Prodaja in razpošilja lekarna Trnkóczy v Ljubljani, zraven 10-3 rotovža. 531

Slavnemu občinstvu naznanjava, da sva prevzela

gostilno »Narodni dom« v Celju.

Skrbela bodeva za dobro in točno postrežbo, ter se priporočava za mnogobrojen obisk.

Ivan in Ana Černe

z Goriškega. 538 15-2

Priporočamo edino tovarniško zalogo 195
šivalnih strojev za rodbino in obrt ter njih posameznih delov.
POTREBŠČINE za šivilje, krojače in čevljarje ter galanterijsko in marufakturno BLAGO za OBLEKE.
Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip, za vode desno.

Veletrgovina vina MILKO JESIH
Rudnik — Ljubljana.
je otvoril

VINOTOČ novih in starih garantirano naravnih vin.
Ljubljana, Florjanska ulica 36. 549 9-1

Razglas.

V skladišču v Škofji Loki se nahaja približno 40 kubičnih metrov lesa in desk od podrhtih barak. Prodajal se bo na javni dražbi v ponedeljek dne 22. septembra ob 9. uri dopoldne na licu mesta. Najnižja ponudbena cena 70 K za kubični meter.

Pri gospodarski komisiji za stvarno demobilizacijo se nahaja nadalje tudi večja množina

starih obročev za sode

raznih dimenzijah, in sicer v skladišču v Škofji Loki in v saperskem skladišču v Ljubljani. Oddajali se bodo le direktnim porabnikom, ki naj priglase svoje zahteve pri Gospodarski komisiji za stvarno demobilizacijo v Ljubljani. Obroče se lahko ogleda v skladišču železa v Škofji Loki. 550

Rogaška Slatina

Tempel vrelec: Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in preosnavljanje. —

Styria vrelec: Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic, sladkorna bolezen.

Donati vrelec: Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, želodčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemoroidom itd.

Rogaška slatina je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalno-saliničnih rudniško-kislih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljšo sredstvo s katerim se obvaruje v mrzlih krajih mrzlice. —

Rogaška slatina je najboljša namizna in zdravilna, mineralna voda, katera nima nikdar slabega okusa ali duha. 547 10-1

— Delniška glavica —
K 15,000,000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Podružnice: v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Rezervni fond okroglo
K 4,000,000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira obratno dobavo in dovoljuje aprovizacijske kredite

Jadranska banka Podružnica Ljubljana.

Delniška glavica K 30,000,000.
Rezerve K 10,000,000.

CENTRALA: TRST.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metković, Opatija, Split, Sibenik, Zader. Ekspozitura Kranj.

SPREJEMA: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vredni papirje, itd.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

DAJE KREDITE: Pod najugodnejšimi pogoji.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: JADRANSKA. Telefon št. 257.